

ת
ע
ל
ה
ק
מ
ת
ה
ג
ב
ר
ש

תנועת החרות - המפלגה הליברלית בישראל

אנו החתומים מטה, חברי המפלגה הסופספות של תנועת החרות
והמפלגה הליברלית בישראל, חותמים בזה על ההסכם להקמת הגוף
התנועה החרות - המפלגה הליברלית בישראל - על הנספחים המפורטים
להסכם - כפי שאושרו על-ידי סוכני המפלגות ביום א' כ"ג בניסן
השנ"ה 25 באפריל 1965.

ולראיה באנו על החתום בעל-אזנינו, היום יום ב' כ"ד בניסן
השנ"ה 26 באפריל 1965.

[Handwritten signatures and names on the left side of the document]

[Handwritten signatures and names on the right side of the document]

תנועת החרות והמפלגה הליברלית מודיעות לאזרחי המדינה על הקמת גוש פרלמנטרי משותף שמתפקידו לכוון, במקום המשטר הקיים, משטר לאומי-ליברלי בישראל.

התלכדות זו של שתי המפלגות, המייצגות כבר עתה מאות אלפי אזרחים, מכל שכבות העם, עשויה להביא למפנה בחיי המדינה: כאשר ייקר-או, בעוד חודשים מספר, אזרחי ישראל לבחור את נציגיהם. בכנסת ולקבוע את הרכב הממשלה ודרכה, תעמוד בפניהם, ותינתן להם, ברירה חד-משמעית בין שתי כוחות, בין שתי השקפות-חיים, בין שתי תכניות ודרכים. זאת הפעם, הברירה תהיה: בין המערך הסוציאליסטי-מרכסיסטי לבין הגוש הלאומי-ליברלי. יצירת הברירה הזאת, על-ידי ליכוד ושיתוף, היא הדרך, והתקווה, להבראת החיים המדיניים ולחילופי שלטון, שהם מהות הדימוקטיה ומצוותה.

תנועת החרות והמפלגה הליברלית, על אף הבדלים ביניהן, גמרו אומר למצות את המשותף להן, בכל שטחי החיים, הלאומיים, הממלכתיים והחברתיים, כדי לפעול יחדיו, בהבנה ובשיוון, ברשויות המדינה. זוהי הדרך, בה ניתן להקים ריכוזים מדיניים, הדרושים לקיומה של דמוקרטיה בריאה ותקינה.

מתוך הסכם חפשי הרינו מקימים אלטרנטיבה, במהותה המדינית ובכוחה הציבורי, למפלגה השלטת. האינטרס הלאומי העליון, עתיד המדינה וחרויות אזרחיה מחייבים ותובעים כי יופסק שלטונה הממושך והפוגע של מפלגה זו. יצירת הגוש תנועת החרות-המפלגה הליברלית תאפשר, בהכרעתו החפשית של הבוחר, כינון ממשלה חדשה או הקמת אופוזיציה רבת-יצוגי-השפעה, בעלת סיכוי ממשי להרכיב ממשלה בישראל.

1. תנועת החרות והמפלגה הליברלית בישראל החליטו להקים גוש פרלמנטרי משותף כדי לכוון, במקום המשטר הקיים, משטר לאומי-ליברלי בישראל.

2. תנועת החרות תוסיף לשאת בקרב האומה את עקרון שלמות-המולדת, לאמור: זכותו של העם היהודי על ארץ-ישראל, בשל מותה ההיסטורית, זכות נצחית היא שאינה ניתנת לערעור.

1. מדינת ישראל הוקמה במאמציו וקור-בנותיו של העם היהודי. היא נועדה להגשים את חזון שיבת ציון, הן מארצות המצוקה והן מארצות הרווחה, למען ישוב רוח העם היהודי ויתרכז במולדת.

2. טיפוח אחווה וליכוד לאומי-חברתי בין יוצאי ארצות שונות, חטרת מחיצות עדתיות, גיבוש אומה אחת היוצרת ערכי תרבות, נושאת יעוד רוחני, לאומי ואנושי.

1. שמירה על ריבונות ישראל ובטחונה.
2. מדיניות החוץ של ישראל תונחה על-ידי האינטרס הלאומי ללא שיקולי דוקטרינות חברתיות.
3. מדינת ישראל היא חלק של העולם החופשי; היא תתרום, כמיטב יכולתה, למאמצי השלום של האומות והמדינות, ללא הבדל משטר.
4. קיום יחסי הבנה עם אומות העולם-טיפוח קשרים הדוקים עם עמים ייחודיים-שאיפה לבריתות הדדיות על יסוד אינטרס משותף.
5. שאיפה מתמדת לשלום עם עמי ערב.
6. נוכח מצב המלחמה אשר אויבי ישראל מקיימים עמה, נוכח פעולות האיבה הצבאיות והכלכליות אשר הם מבצעים נגדה, הכרוזותיהם על כוונתם להכחיד את ישראל והכנותיהם המתמידות לבצוע איום זה — חייבת ישראל לשמור לעצמה, במלואה, את הזכות להגנה עצמית המוכרת במשפט הבין-לאומי לרבות מנילת האומות המאוחדות.
7. פעולת-נגד ברחבי תבל לסיכול החרם הערבי.
8. דחיית כל לחץ להחזרת הפליטים הערביים לשיטחה של ישראל- הפתרון היחיד לבעייתם — ישובם במדינות ערב.
9. אין התישנות, כפי שאין שכחה וכפרה, על פשעיהם של בני העם הגרמני תחת המשטר

3. הכרת שותפות הגורל של כל בני העם היהודי, אם במולדת ואם בתפוצות הגולה.

4. לא נוצר האדם בשביל המדינה- המדינה נוצרה בשביל האדם — לקיום זכויותיו הטבעיות, חרותו בטחונו והתקדמותו- כלל גדול זה של הליברליזם הוא המחייב את האדם בן-החורין להיות נאמן לעמו ולארצו וכונן לקרבנות למענם.
5. מלחמה בכל גילויי טוטאליטריות, בחיי הרוח, החברה והמשק.
6. עליונות האינטרס הלאומי המשותף לכל שכבות העם ומעמדותיו, קידום רווחתם מתוך הבנה הדדית, ללא מלחמת מעמדות.
7. הבטחת עצמאות-אמת לאומה עליזת הקמת חברה יוצרת המתקיימת על עמלה ואינה תלויה בסיוע זר.
8. בנין החברה יושנת על חרות הפרט וצדק חברתי, שאין להפריד ביניהם- יסודו של צדק חברתי במדינת רווחה — קיום זכותו של כל אדם ובני משפחתו לרמת חיים הולמת, לרבות מזון, דיוק, מלבוש, בריאות והשכלה.
9. מדינת ישראל תקיים שיווי זכויות מלא לכל אזרחיה ותושביה ללא הבדל גזע, מוצא, מין, לאום, דת ועדה.

ב. חוקת יסוד וקיום כועמד דמוקרטי

1. חקיקת חוקת יסוד שתבצר את המשטר הדמוקרטי, ותבטיח את חרות האדם, תקבע את זכויותו המדיניות והסוציאליות של האזרח, תפריד בין הרשויות הממלכתיות ותגדיר את סמכויותיהן, תערוב לחופש המצפון והביטוי ולשויון כל אדם בפני החוק, ללא הבדל גזע, מוצא, מין, לאום, דת, עדה, השקפה ומעמד, ותשליט את עליונות המשפט. החוקה לא תשונה אלא ברוב מיוחד של חברי הכנסת כפי שייקבע בה. חוק לא יסתור את החוקה.

2. העתונות בישראל תהא חופשית, ללא צנזורה מוקדמת.

3. ביטול תקנות החרום מימי השלטון הבריטי אשר ביחס אליהן החליטה הכנסת כי הן "נוגדות את יסודותיה של מדינה דימוקרטית" כיוון שמבחינה בטחונית אין עוד תועלת בממשל הצבאי — אין הצדקה להמשך קיומו; הוא יבוטל לאחר שיתקבל חוק שיקבע את סדרי הבטחון באזורי הספר.

4. יובטח חופש ההתנחלות לכל אזרח, מבלי שתותנה בהשתייכות ארגונית או מפלגתית תית כלשהי. לא יותמו גופים מפלגתיים בארגון העליה, הקליטה, השכון וההתנחלות המבוצעים בכספי המדינה והעם היחודי. הער

הנאצי כלפי העם היהודי. לא תיתכן התייחסות ביניהם.

10. מערכה מדינית מתמדת להוצאתם ממצרים של המדענים הגרמניים המייצרים בשבילה נשק להשמדה המונית, ומסייעים על ידי כך לשליטיה בהכנותיהם לביצוע פשע חדש של השמדת עם.

כל חיזוק הניתן להגברת הפוטנציאל המל"חמתי-תוקפני של מצרים הנאצרית מהווה סכנה לא רק לשלום ישראל אלא גם לשלום של עמים אחרים.

11. הפעלת השפעתם המוסרית של יהודי התמוצות במערכות העם.

ג. האומה והמדינה והרשות המבטחת

1. בתנאים המיוחדים של ישראל, נועד צבאה להבטיח לא רק את עצמאותה, אלא את עצם קיומה של האומה. ביצורו, והתעצמותו המתמדת ברוח, בכושר ובציוד, הוא תפקיד ראשון במעלה של המדינה.

2. קיום הכלל הדמוקרטי של עליונות הרשות האזרחית הנבחרת על כוחותיה המזוינים של המדינה. פיקוח פרלמנטרי ממשי על מערכת הבטחון.

3. ייקבע בחוק — כי נשיא המדינה היא ראש כוחותיה המזוינים.

ה. הממשלה

1. מספר משרדי הממשלה ושריה יקבע בהתאם לצרכים ממלכתיים בלבד, ולא על פי שיקולים מפלגתיים וקואליציוניים.
2. תובטח הלכה למעשה דפוליטיזציה של המנגנון הממשלתי כדי למנוע את ניצולו לאינטרסים מפלגתיים.
3. תובטח השקיפה על טוהר המידות במינוח הל על כל ענפיו. יופעלו אמצעים יעילים למניעת שחיתות.
4. ביצוע כל עבודה מטעם המדינה, רכישת נכסים ומכירתם על-ידי הרשויות וקבלת עובדים לתפקידים בשרות הצבור, ייעשו על-ידי מכרז פומבי חוגן.

ז. נורמטיביות בלבוליות

1. תכליתה של המדיניות הכלכלית היא להקים משק לאומי הנושא את עצמו. המשק יהא בנוי על יוזמה חופשית, של יהודים והתאגדותיות משקיות, ועל תחרות הוגנת. המפעלים המשקיים הממשלתיים יוגבלו לשטחים בהם אין היוזמה החופשית יכולה או מסוגלת לפעול.
2. שחרורו של המשק מן התלות המתמדת ברשות; ביטול פיקוחים כובלים והכבדות בירוקרטיות, ויצירת תנאים לפיתוח חופש

לה, המשתכן והמתישב יוגנו בפני לחץ כלכלי של גורמים פוליטיים-משקיים. החוק יאסור הרחקתו של משתכן משכנו ונישול מתיישב מנחלתו בשל השקפה או בשל השתייכות או אי-השתייכות ארגונית או מפלגתית.

5. זכותו של כל אזרח להזקק לבית המשפט הממלכתי תובטח ללא תנאי וללא הגבלה; כל סעיף בתקנון פנימי של ארגון או התאגדות השולל זכות זו יהא בטל ומבוטל.

6. חוקי-המושבים שהוכן על-ידי הממשלה נוגד את חופש האזרח, זכות הקניין שלו, ואת עקרון השוויון בפני המשפט הממלכתי. יש לשלול כל הצעת-חוק מעין זו.

ח. חופש חופש

1. המדינה תבטיח חופש מצפון לכל תושב ללא תנאי, ואת החופש המלא לכל פולחן דתי.

2. השרשת ערכיה הנצחיים של מורשת ישראל בחיי האומה ובחינוך.

3. טיפוח הבנה וכבוד הדדיים בין כל חלקי העם ללא הבדל יחסים לאמונה ודת.

10. ייצוב המטבע, ריסון האינפלציה, הפסקת ניפוחם של תקציבי המדינה ורשויותיה ימנעו את הפחתת כוח הקנייה של הלירה הישראלית ויעודדו את החסכון בכל שכבות האוכלוסייה.

11. דאגה לקיומן וגיסוסן החברתי של שכבות-הביניים לסוגיהן כנגד מגמות הפגיעה בהן. עידוד פעילותם המשקית של מפרנסים עצמאיים והתפתחותם המשקית הבריאה של מפעלים בינוניים וקטנים.

12. יצירת תנאים לעלייה מרצון של יהודים מכל השכבות, להשקעת הונם, יוזמתם וכש-רונם בבנין הלאומי.

13. תימנע הפלייתו לרעה של עולה, המביא עמו את רכושו לישראל, לעומת משקיע שאינו מתיישב בישראל.

14. תשומת-לב מיוחדת תוקדש לתופעה החמורה והפוגעת של הירידה מישראל. מאמץ מתמיד לביטול גורמי-הירידה הוא חיוני למדינה.

15. הבטחת זכויותיהם המקצועיות של בעלי מקצועות חופשיים, שכירים כעצמאיים.

16. לא יקוימו במשק מונופולים וקרטלים לסוגיהם — ציבוריים, פרטיים או שתופיים — העלולים ליצור ריכוז-הון מנשלים, והמונעים פעילות משקית חופשית ורצויה.

היוזמה בתעשייה ובחקלאות, במלאכה ובמסחר, במנייה ובתחבורה ובכל שטחי היצירה המשקית.

3. שחרור המשק מן החלוקה לסקטורים כלכליים-פוליטיים, שהיא יסוד לקביעת עדיפות יות ומתן יתרונות.

4. עידוד הקואופרציה החופשית; אין לכוף על הקואופרטיבים תלות בגורמים פוליטיים או מפלגתיים.

5. עידוד הפעילות הכלכלית וביסוס משקי של המפעלים באזורי הפיתוח, שיבטיחו לאוכ-לוסיה תעסוקה יציבה.

6. יצירת תנאים שיעודדו, הלכה למעשה, השקעות של הון ממקורות פנים וחוץ, והכור-נתן, ללא תכנון בירוקרטי, למפעלים המקדי-מים את העצמאות הכלכלית.

7. הגדלת הייצוא והגברת כושר התחרות, בשוקי-חוץ, ללא אמצעים מלאכותיים, יושגו ע"י ייעול, מיכון חדיש, פרוץ עבודה גדל, השבת התוצר ועליית משטר של תחרות במשק המדינה.

8. העלאת כשרו ומיצוי כשרונותיו של האדם — כיסוד לביסוס המשק ופיתוחו.

9. עידוד המודרניזציה של המשק, גיוס המדע העיוני והשימושי לשרותו, ושקידה על העלאת מתמדת של הרמה הטכנולוגית בישראל.

1. אגודים מקצועיים של עובדים לייצוגם והגנת ענייניהם, הם גורם בקדמה חברתית. יובטח חופש ההתאגדות המקצועית לעובד השכיר והעצמאי ללא כפיית חברות באיגוד כלשהו.

2. תפקידו של איגוד מקצועי של עובדים מחייב הפרדה בינו לבין בעלות על מפעלים עסקיים. הפרדה זו תאפשר לעובד להשתחרר מתלות פוליטית, ולאגוד המקצועי — את מילוי תפקידו האמיתי כנציגי-העובדים בלבד, ותמנע מצב בו נציגיהם של נותני-עבודה ישמשו גם כנציגי עובדים.

3. חובת המדינה ליצור תנאים לקיום תעסוקה לכל תושביה המסוגלים לעבוד, תוך הבטחת שכר-מינימום הוגן שייקבע בחוק.

4. תונהג הפרשיות בשכר לפי המאמץ, הידע, ההשכלה וההכשרה — הפרשיות שיש בה כדי לקדם את האדם ואת החברה.

5. העלאת מוסר העבודה ורמתה.

6. זכות השביתה היא מזכויות-היסוד של העובד בחברה חופשית.

7. יוצע חוק להנהגת תיווך-מוקדם — לתקופת ביניים מוגבלת — בכל סיכסוכי-עבודה, כדי לאפשר נסיון שיטתי ליישוב הסיכסוכים לפני פרוץ שביתה או השבתה.

8. בשרותים חיוניים ביותר לציבור ולמדינה, שיוגדרו, בחוק, תונהג בוררות חובה.

9. יובטח לאשה שוויון-זכויות בעבודה ובשכר.

1. תונהג שיטת מסיים הבאה להבטיח לאדם חלק צודק של פרי עמלו, יזמתו והונו, והמעודדת מאמץ, רצון לחסכון ולהשקעות. יבוטלו האפליות הסקטוראליות-פוליטיות בהטלת המסים.

עקרונות מיסוי צודקים אלה יעלו את המוסר האזרחי בתשלום המס.

2. שיעורי מס הכנסה המוטלים על השכ"בנות העממיות, הפועלים המקצועיים, שכבות הביניים, והעובדים האקדמאיים והמנהליים, הם מן הגבוהים בעולם. יש להקטין את שיעור-רי המס כדי להבטיח לשכבות אלו רמת-חיים התואמת את תרומתן לחברה ולמשק, כנהוג במדינות השוקדות על רווחתן וקידמתן.

3. הגדלת הזיכויים במס הכנסה לאשה ולילדים.

4. הפחתת המסים על מצרכים עממיים וחיוניים שהוטלו כמסי מותרות.

5. רפורמה במערכת המסים הישירים שיש בהם כדי להביא לנישולן של שכבות רחבות ולידי התרמתן ההדרגתית של רכושן.

6. המסים שהוטלו לאחרונה ולא נועדו אלא לראווה ולהשגת תכלית של תעמולה מפלגתית — מן הדין לבטלם.

7. יש למנוע העלאה והטלה ריטרואקטיבית של מסיים, החותרות תחת אימון הציבור וגורמות לזעזועים במערכת המשק.

8. קביעת שיטות ונוהלים חדשים שיש בהם כדי לפשט את המסים והשומות, ולמנוע הטרדת הציבור וניפוח מנגנונים.

10. לעקרת הבית, העוסקת במשק-ביתה, יוקנו זכויות ביטוח לאומי, במקביל לעובדים אחרים.

11. דאגה לקיום תעסוקה לקשישים בהתאם להכשרתם ויכולתם.

12. דאגה לתנאי תעסוקה והכשרה מקצועית נאותים לנוער עובד, וכן לאפשרויות מיוחדות להכשרה מקצועית למשתחררים מן הצבא.

9. מדיניות סוציאלית

1. השרותים לבריאות, לחינוך, לחלוקת העבודה ולסעד יהיו ממלכתיים, ללא זיקה למפלגות או לארגונים.

2. יוצע חוק להנהגת ביטוח בריאות ממלכתי כולל שיחול על כל האוכלוסייה, ויבוצע על-ידי המדינה. הביטוח יאפשר לתושבים קבלת שרות יעיל, בעל רמה נאותה, וישחרר את האזרח מתלות ארגונית ופוליטית.

3. יוצע חוק להנהגת ביטוח ממלכתי בפני אבטלה.

4. תשומת-לב מיוחדת תינתן למשפחות מרובות ילדים כדי לשפר את תנאי קיומם וטיביו הוקדמותם בחברה.

1. החינוך בישראל הוא משימה ראשונית בחשיבותה, וחובת המדינה להקדיש לו את מלוא האמצעים העומדים לרשותה.

2. חוק חנוך-חובה-חנם יבוצע הלכה למעשה, ולא ייפגע על-ידי הסלת תשלומי-חובה למיניהם.

3. יש לאפשר לתלמידים מוכשרים, מיעוט טי אמצעים, חינוך-חנם בבתי ספר תיכוניים ומיקצועיים.

4. הנהגה הדרגתית של חנוך-חנם במוסדות חנוך על-יסודיים.

5. לבוגרים המוכשרים, מיעוטי האמצעים, של בתי ספר תיכוניים, יוענקו מילגות ויינתנו הלוואות כדי לאפשר להם לרכוש השכלה גבוהה.

6. תוקדש תשומת-לב מיוחדת להפצת השכלה בקרב בני העם שרכישה נמנעה מהם לפני עלותם לישראל.

7. יישמר האומי הממלכתי של החינוך כנגד כל נסיון לחדש, ולו בעקיפין, את הזרמים בחינוך.

8. תנועות נוער פוליטיות, ללא יוצא מן הכלל, לא תפעלנה בין כתלי בתי-הספר היסודיים והתיכוניים.

9. הנברת החינוך הגופני בבתי-הספר,

העממיים והתיכונים ; עידוד הספורט וטיפוח הרוח הספורטיביות בקרב הנוער.

10- ייעשה מאמץ שיטתי למשיכת בעלי כשרונות והכשרה להוראה כדי להעלות את הרמה הכללית של החינוך במדינה ; יובטחו למורים תנאי עבודה ושכר נאותים.

11- שקידה על פיתוח מוגבר של המחקר המדעי, העיוני והשימושי, לשם העלאת רמת-המדע בישראל.

12- הגבורה בישראל בדור התקומה, על כל גילוייה, ופעלם של כל לוחמי ישראל, למסגרותיהם יועלו כערך חינוכי בבתי-הספר.

ג. הגוש הקדמי עבודתו

1- ההנהלה של סיעת הגוש הפרלמנטרי תורכב על יסוד שוויון של הנציגויות בכנסת מטעם תנועת-החרות ומטעם המפלגה הליברלית בישראל.

2- ההחלטות של סיעת הגוש תתקבלנה, אחרי בירור ושכנוע, ברוב דעות ; הודיעה אחת החטיבות המהוות את הגוש, כי נושא מסויים העומד לדיון הוא בעל משמעות עקרונית בעיניה, והוברר במהלך הדיון כי אין הסכמה לעמדה משותפת — ינתן חופש הצבעה בנושא הנדון לכל אחת משתי החטיבות.

3- הגוש יפעל כשלמות אם בשלטון ואם באופוזיציה ; לא תתקשר אחת החטיבות של הגוש בהסדר פוליטי כלשהו עם מפלגה או סיעה אחרת אלא בהסכמת רעותה.

שמות החותמים

חברי משלחת תנועת החרות	חברי משלחת המפלגה הליברלית
ח"כ מנחם בגין	ח"כ יוסף ספיר
ח"כ יוסף שופמן	ח"כ ד"ר אליסלך רימלט
ח"כ ד"ר יוחנן בדר	ח"כ יוסף סרלין
ח"כ אריה בראליעזר	מר א. ל. דולצ'ין
ח"כ ד"ר בנימין אבניאל	ח"כ צבי צימרמן
ח"כ חיים לנדאו	ח"כ פרופ' קלינגהופר
עו"ד שמואל תמיר	מר יוסף תמיר
ח"כ נחום לוין	ח"כ אהרון גלדשטיין
ח"כ שבתאי שיכמן	ח"כ ש.ו. אברמוב
ח"כ אברהם טיאר	מר שמחה ארליך
ח"כ יוסף קורמרטן	עו"ד שלמה כהן-צידון
מר אברהם שכטרמן	ד"ר ש. לבנס
מר זוד מלמדוביץ	מר שמואל רכטמן
	מר יצחק מודעי

אורחי כבוד בטקס החתימה

ח"כ יעקב מרידור	ח"כ פרץ ברנשטיין
מר יודיה בלומנטל	מר אברהם קרינצי
ד"ר דוד בוקשמן	מר חיים לבנון